

Det Internationale Sekretariat

Notat om Økonomisk Redegørelse december 2024

Sammenfatning

Økonomiministeren præsenterer Økonomisk Redegørelse for Finansudvalget d. 6. december kl. 13.30. I dette notat foreslår de økonomiske konsulenter 8 vinkler, der kan danne udgangspunkt for spørgsmål på mødet eller efterfølgende stilles skriftligt:

Vinkel 1: Hvornår opdateres råderummet med stigningen i den strukturelle beskæftigelse?

Vinkel 2: Er regeringens planlagte finanspolitiske lempelse ansvarlig?

Vinkel 3: I kan vel ikke blive ved med at have 2019 som basisår for den flerårige finanseffekt?

Vinkel 4: Hvordan stemmer faldende arbejdstid overens med forventningerne til effekten af afskaffelsen af store bededag?

Vinkel 5: Forventes en forsat stigning i statslige ansatte, selvom der med FL25 er besluttet opgavebortfald på godt 1.000 årsværk i staten?

Vinkel 6: Er udbetalingerne til minkerhvervet opjusteret yderligere med prognosen?

Vinkel 7: Udgør investeringsrammen et skjult råderum?

Vinkel 8: Vil regeringen iværksætte tiltag for at øge serviceerhvervenes produktivitet?

Nedenfor gives et kort referat og samtidigt motiveres de 8 vinkler.

6. december 2024

Birgitte Smith Lange
Økonomisk
specialkonsulent
Birgitte.lange@ft.dk
+45 3337 3323

Kathrine Lange
Økonomisk
chefkonsulent
Kathrine.Lange@ft.dk
+45 3337 3323

Kort referat af Økonomisk Redegørelse december 2024

Dansk økonomi forventes fortsat at befinde sig i en højkonjunktur i de kommende år. Væksten i BNP skønnes at blive høj og udgøre omkring 3 pct. både i år og i 2025. Først i 2026 ventes en mere moderat BNP-vækst på 1,7 pct. Særlig medicinalindustriens produktion og eksport trækker op i væksten i alle tre år.

Samtidig ventes øget indenlandsk efterspørgsel og en bedring på de danske eksportmarkeder at bidrage til en bredere fremgang på tværs af brancher i de kommende år. Genåbningen af Tyrafeltet i Nordsøen ventes i 2025 også at øge væksten yderligere. Uden bidrag fra medicinalindustrien og Tyrafeltet begrænser den forventede vækst sig dog til 1,5 pct. i 2025 og 1,2 pct. i 2026.

Økonomiministeriet forventer en afdæmpning af højkonjunktoren. Det såkaldte sammenvæjede output- og beskæftigelsesgab skønnes således at falde fra 1,7 pct. i 2024 til 1,2 pct. i 2026. Der er allerede tegn på, at presset på arbejdsmarkedet er aftagende ifølge ministeriet. Lønstigningstakten er også på vej ned, hvilket mindsker risikoen for en pris-løn-spiral. På DA-området skønnes lønstigningerne til 3,4 pct. i 2025 og 3,2 pct. i 2026, mens inflationen forventes at forblive i underkanten af 2 pct. i disse år.

Prognosen er forbundet med betydelig usikkerhed, herunder især for udviklingen i udlandet, hvor risici primært vurderes at gå i nedadgående retning. Det skyldes geopolitiske og handelsmæssige spændinger samt større usikkerhed om bedringen på de vigtige eksportmarkeder i Tyskland og Sverige.

Økonomiministeriet nævner også, at en mulig sårbarhed for dansk økonomi er, at få, store virksomheder i større grad end tidligere påvirker den samlede udvikling i dansk økonomi. Ministeriet nævner bl.a., at i takt med udbygning af indenlandske produktionsfaciliteter, f.eks. i Kalundborg, spiller Novo Nordisk en voksende rolle for den indenlandske økonomi, herunder relateret til bygge- og anlægsaktiviteter samt arbejdsmarkedet.

Finans- og strukturpolitikens strammingsgrad

Ifølge Økonomiministeriet er den planlagte finans- og strukturpolitik afstemt med konjunktursituationen. Der er pt. højkonjunktur, men højkonjunktoren er aftagende og på vej mod en normalisering. I denne situation bør man ifølge Økonomiministeriet stadig føre en stram finanspolitik, men finanspolitikken bør gradvist lempes i forhold til året før.

En finans- og strukturpolitik, der er stram, men som samtidig lempes i forhold til året før svarer ifølge ministeriet til, at den såkaldte ét-årige finanseffekt er positiv, mens den såkaldte flerårige finanseffekt er negativ. Og det er netop tilfældet, jf. nedenfor.

Den ét-årige finanseffekt er positiv i 2025 og 2026

Den såkaldte finanseffekt måler netop, om den – aktivt besluttede – finans- og strukturpolitik er stram eller slap.¹ En positiv finanseffekt afspejler, at finans- og strukturpolitikken isoleret set øger kapacitetspresset, mens en negativ finanseffekt afspejler, at finans- og strukturpolitikken mindsker kapacitetspresset.

Den ét-årige finanseffekt afspejler, om finans- og strukturpolitikken strammes eller lempes *i forhold til året før*. Økonomiministeriet skønner, at finans- og

¹ Finanseffekten afspejler alene effekten af den aktive politik og afspejler dermed ikke virkningen af de såkaldt automatiske stabilisatorer, dvs. at udgifterne til arbejdsløshedsunderstøttelse eksempelvis går ned i tilfælde af en højkonjunktur.

strukturpolitikken i 2024 har en svagt dæmpende virkning på kapacitetspresset med en ét-årig finanseffekt i 2024 på -0,2 procentpoint (nederste række i tabel 1).

Tabel 1. Finans- og strukturpolitikens virkning på outputgabet (ét-årig finanseffekt)

Procentpoint	2024	2025	2026
Virkning af traditionel finans- og strukturpolitik, A	-0,2	0,4	0,1
Virkningen af udbetaling af indefrosne feriepenge og investeringsvindue, B	0,0	0,1	0,0
Finanseffekt ekskl. covid-19-engangsforhold, C=A+B	-0,2	0,5	0,1
Virkningen af covid-19-engangsforhold, D	0,0	0,0	0,0
Et-årige finanseffekt, E=C+D	-0,2	0,5	0,2

Kilde: ØM (december 2024): Økonomisk Redegørelse

Regeringen planlægger derimod at lempe finanspolitikken i 2025 og 2026, idet de skønner en positiv ét-årig finanseffekten på hhv. 0,5 og 0,2 procentpoint i 2025, jf. nederste række i tabel 1. I 2026 foreligger der dog endnu ikke offentlige budgetter, og skønnene tager derfor afsæt i indgåede politiske aftaler og beregningstekniske forudsætninger.²

Flerårig finanseffekt

Den flerårige finanseffekt måler virkningen af finans- og strukturpolitikken i det pågældende år og de forudgående år i forhold til et basisår, der aktuelt er 2019, dvs. året før coronapandemien, og hvor økonomien ifølge Økonomiministeriet var tæt på en neutral konjunktursituation.

Den flerårige finanseffekt skønnes at være negativ i både 2024, 2025 og 2026. Målt ved den flerårige finanseffekt dæmper finans- og strukturpolitikken således kapacitetspresset i 2024, 2025 og 2026 set ift. 2019, men den dæmpende effekt er aftagende, jf. tabel 2.

Tabel 2. Finans- og strukturpolitikens virkning på outputgabet (flerårig finanseffekt)

Procentpoint	2024	2025	2026
Økonomiministeriet (december 2024)	-1,0	-0,5	-0,3

Kilde: ØM (december 2024): Økonomisk Redegørelse

² Det skal i den sammenhæng nævnes, at Økonomiministeriet på s. 35 bemærker, at de beregnede finanseffekter forventeligt udgør et overkantskøn. Det skyldes, at større anskaffelser af militært materiel typisk har et højere importindhold, end hvad der er lagt til grund i beregningen af finanseffekterne, og den indenlandske aktivitetsvirkning vil dermed typisk være lavere. Aktivitetsvirkningen vil dog afhænge af den konkrete udmøntning

Strukturelle overskud frem mod 2026

Der er udsigt til overskud på den strukturelle offentlige saldo i hele prognoseperioden til og med 2026. Finanspolitikken forventes planlagt, så overskuddet aftager fra 1,3 pct. af BNP i 2024 til 0,4 pct. af BNP i 2026.

Sammenlignet med Økonomiministeriets august-vurdering er skønnet for den strukturelle saldo opjusteret mærkbart i hele prognoseperioden, jf. sidste række i tabel 3.

Tabel 3: Skøn for den strukturelle saldo

Pct. af BNP	2024	2025	2026
Økonomiministeriet (december 2024)	1,3	0,6	0,4
Økonomiministeriet (august 2024)	0,6	0,2	-0,1
Opjustering	0,7	0,4	0,5

Kilde: ØM (december 2024): Økonomisk Redegørelse og ØM (august 2024): Økonomisk Redegørelse.

Ministeriet angiver, at opjusteringen navnlig afspejler højere skønnede strukturelle indtægter fra selskabsskatten (ca. 0,15-0,2 pct. af BNP) samt en højere strukturel beskæftigelse. Hertil kommer en nedjustering af det skønnede offentlige forbrug i 2024, lavere indkomstoverførsler til blandt andet folkepension og lavere offentlige investeringer.

Motivation af vinkler til spørgsmål

Vinkel 1. Hvornår opdateres råderummet med stigningen i den strukturelle beskæftigelse?

Økonomiministeriet oplyser ikke, hvor meget den strukturelle beskæftigelse er blevet opjusteret, kun at det har (stor) betydning for den strukturelle saldo.

Udvalget kunne spørge, om ministeren også forventer at opjustere den strukturelle beskæftigelse i 2030, samt hvilken betydning dette og opjusteringen af det strukturelle niveau for selskabsskatten vil have for råderummet.

Hvis den strukturelle saldo mere permanent forøges med 0,5 pct. af BNP, svarer det til en forøgelse af råderummet med knap 15 mia. kr., jf. også artikel fra Børsen d. 5. december "Økonomer: Staten har 15 mia. kr. ekstra i cigarkassen".

Vinkel 2. Er regeringens planlagte finanspolitiske lempelse ansvarlig?

Når Økonomiministeriet konkluderer, at den planlagte finanspolitik er afstemt med konjunktursituationen, hviler det i høj grad på en vurdering af, at kapacitetspresset i dansk økonomi skønnes at aftage de kommende år, jf. ovenfor.³

Forventningen om et aftagende kapacitetspres bygger blandt andet på, at der har været en svag produktivitetsvækst og en stigende lønkvote. Ifølge ministeriet indikerer det, at beskæftigelsen vil tilpasse sig i nedadgående retning.

Hertil kommer, at der i 3. kvartal 2024 har været det største fald i fuldtidsbeskæftigelsen siden 2. kvartal 2020. Målt på antallet af personer i beskæftigelse var der en stigning i 3. kvartal 2024 på 4.000 personer. På grund af et fald i den gennemsnitlige arbejdstid faldt antallet af fuldtidsbeskæftigede omvendt med 4.000.

Udvalget kunne spørge, hvor sikker ministeriet er på, at kapacitetspresset er aftagende, herunder om ikke ministeriet tillægger det forhold, at arbejdstiden er faldet, forholdsvis høj vægt. Således fremgår det på side 15 i Økonomisk Redegørelse, at der stadig er meldinger om mangel på arbejdskraft. Endvidere fremgår det på side 76, at de forventede reallønsstigninger i 2025 og 2026 ligger over gennemsnittet for 2005-2020. Er reallønsstigninger ikke er en god indikator for et presset arbejdsmarked?

Endvidere kunne udvalget spørge, om finanspolitikken ifølge Økonomiministeriet dermed kunne lempes yderligere – når blot den flerårige finanseffekt bare er negativ.

Spørgsmålet skal ikke mindst ses i lyset af Formandskabet for De Økonomiske Råd ([Vismændene](#)) og [Nationalbanken](#) har kritiseret finanspolitikens strammingsgrad. Hertil kommer, at pengepolitikken i euroområdet og Danmark ligeledes forventes lempet fra det nuværende stramme niveau, hvilket også vil stimulere økonomien.

Vinkel 3. I kan vel ikke blive ved med at have 2019 som basisår for den flerårige finanseffekt?

Vismændene peger i deres seneste rapport "Dansk Økonomi, Efterår 2024" på, at den flerårige finanseffekt bør opgøres i forhold til 2023, dvs. at 2023 burde være basisåret. Vismændene kommer frem til, at den flerårige finanseffekt målt i forhold til 2023 er positiv, og finanspolitikken derfor bør strammes.

³ Således vurderer ministeriet at det sammenvæjede output- og beskæftigelsesgab skønnes at være faldet fra 2,5 pct. i 2022 til 1,7 pct. i 2024 og yderligere til 1,2 pct. i 2026.

Udvalget kunne spørge ind til dette, herunder hvornår Økonomiministeriet vil skifte basisår.

Vinkel 4. Hvordan stemmer faldende arbejdstid overens med forventningerne til effekten af afskaffelsen af store bededag?

Af Økonomisk Redegørelse fremgår det, at arbejdstiden har været svagt aftagende siden 2023, jf. figur 4.12 side 74. Hvorledes stemmer dette overens med regeringens forventning om, at afskaffelsen af store bededag ville forøge arbejdstiden?

Vinkel 5. Forventes en forsat stigning i statslige ansatte, selvom der med FL25 er besluttet opgavebortfald på godt 1.000 årsværk i staten?

Økonomiministeriet forventer en forsat stigning i den offentlige beskæftigelse i 2024 og 2025. Den offentlige beskæftigelse skønnes at stige med hhv. 4.000 og 3.000 personer i 2024 og 2025. I 2026 skønnes den offentlige beskæftigelse at være uændret sammenlignet med 2025. Det fremgår ikke af prognosen, hvordan stigningen i den offentlige beskæftigelse er fordelt på hhv. staten, kommunerne og regionerne.

Udvalget kunne spørge, om der forventes en forsat stigning i beskæftigelsen i staten, selvom det med FL25 er besluttet at gennemføre opgavebortfald svarende til godt 1.000 årsværk i staten i 2025.

Vinkel 6. Er udbetalingerne til minkerhvervet opjusteret yderligere med prognosen?

Økonomiministeriet angiver, at profilen for udbetalinger i forbindelse med erstatningsordningerne til minkerhvervet er ændret på s. 119. Udvalget kunne spørge, om det samlede skøn for udbetalinger er opjusteret, eller om det udelukkende er profilen for udbetalingerne, der er ændret.

Vinkel 7. Udgør investeringsrammen et skjult råderum?

Udover det finanspolitiske råderum indgår ændringer i den offentlige investeringsramme også ofte som et finansieringselement i politiske aftaler. Af Økonomisk Redegørelse side 131 fremgår det således, at de offentlige investeringer beregningsteknisk er nedjusteret som følge af den økonomiske ubalance i "Aftale om Implementering af et Grønt Danmark (november 2024)".

Vismændene peger på, at det er uklart, hvordan investeringsrammen konkret er defineret, samt hvor stor en andel af investeringsrammen, der allerede er

udmøntet, jf. "Dansk Økonomi, efterår 2022".⁴ Udvalget kunne spørge til dette.

Vinkel 8. Vil regeringen iværksætte tiltag for at øge serviceerhvervenes produktivitet?

I Økonomisk Redegørelse er der et temakapitel om den meget svage produktivitsudvikling, Danmark har haft i de seneste år. Ses der bort fra danske virksomheders forarbejdning og salg af varer i udlandet (M&P-aktiviteter), er produktiviteten faldet siden 2021. Det samme gælder for produktiviteten i den private sektor eksklusiv industrien.

Økonomiministeriet peger blandt andet på, at:

- Den svage produktivitsudvikling blandt andet kan forklares ved, at dansk økonomi i de seneste år været inde i en højkonjunktur
- Svagere jobmatch, mindre erfaring og hamstring er en del af forklaringen på den svage produktivitsudvikling
- Det er især inden for industrien, at de største virksomheder har været i stand til at drage nytte af teknologiske fremskridt, stordriftsfordele og kapitalintensive produktionsmetoder, hvilket har resulteret i en markant højere produktivitet sammenlignet med mindre virksomheder
- Der er tegn på, at investeringerne har været svage i nogle serviceerhverv.

Dette dokument er udarbejdet af Folketingets Administration til brug for medlemmer af Folketinget. Efter ønske fra Folketingets Præsidium understøtter Folketingets Administration det parlamentariske arbejde i Folketinget, herunder lovgivningsarbejdet og den parlamentariske kontrol med regeringen ved at yde upartisk faglig bistand til medlemmerne. Faglige noter udarbejdet af Folketingets Administration er i udgangspunktet offentligt tilgængelige.

⁴ Jf. side 146 og side 153 i "Dansk Økonomi, efterår 2022.